

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.411.003.04.2018
I/18/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 87, F +48 22 444 56 98
kps@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	I/18/003 – Działania podejmowane przez wojewodę wobec placówek udzielających całodobowej opieki bez wymaganego zezwolenia
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontroler	Jacek Rupert, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr KPS/31/2018 z dnia 12.07.2018 r. (akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach ul. Jagiellońska 25, 40-032 Katowice, zwany dalej „Urzędem” lub „ŚUW”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Wieczorek, Wojewoda Śląski od 9 grudnia 2015 r., a poprzednio Piotr Litwa. (akta kontroli str. 11)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania Wojewody Śląskiego wobec działających bez zezwolenia placówek udzielających całodobowej opieki osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub w podeszłym wieku².

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach 2015-2018 (I półrocze) Urząd pozyskał 27 informacji o nielegalnie działających placówkach, co zostało potwierdzone w 12 przypadkach, z których pięć zakończyło się nałożeniem kary pieniężnej. Działania te nie zawsze były skuteczne, a oddziaływanie nałożonych kar nie zawsze przynosiło rezultaty w postaci zaprzestania działalności m.in. z uwagi na uwarunkowania prawne, czy też utrudnianie postępowania.

Prowadzone postępowania były długotrwałe, a w skrajnych przypadkach trwały nawet powyżej siedmiu lat. Okres od uzyskania informacji o nielegalnie działającej placówce do doręczenia zawiadomienia o wszczęciu kontroli wynosił ok. czterech miesięcy. W ocenie NIK, wpływ na to miał niewystarczający stan zatrudnienia. W 2017 r. na jednego inspektora do spraw nadzoru i kontroli przypadało 33,5 jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i placówek. Tymczasem, zgodnie z art. 127b ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej³ jeden inspektor powinien przypadać co najmniej na 25 jednostek (brak było od 1,16 etatu do 1,86 etatu).

Urząd w niewystarczającym stopniu prowadził nadzór i kontrolę nad placówkami już istniejącymi. W latach 2015 – I półrocze 2018 kontrolami kompleksowymi nie objęto 82 placówek, tj. 48,5%. Stanowiło to naruszenie § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej⁴, zgodnie z którym kontrole kompleksowe powinny być przeprowadzane nie rzadziej niż raz na 3 lata.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Zwane w dalszej części placówkami.

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 1598, ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 61 poz. 543, ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Pozyskiwanie przez wojewodę informacji o funkcjonowaniu placówek działających bez zezwolenia oraz skuteczność działań podejmowanych wobec placówek działających bez wymaganego zezwolenia

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2015-2018 (I półrocze) w województwie śląskim liczba placówek całodobowej opieki wzrosła z 65 do 83, liczba miejsc z 2.083 do 3.047, a liczba osób w nich przebywających z 1.351 do 2.521 osób. Liczba domów pomocy społecznej wzrosła ze 104 do 105, liczba miejsc w domach pomocy społecznej od 8361 do 9012 miejsc, a osób w nich przebywających od 8298 do 8856 osób.

Według stanu na I półrocze 2018 roku w województwie śląskim funkcjonowało 8 placówek co, do których zachodziło podejrzenie działalności bez zezwolenia. W latach 2015-2016 było po 6 takich placówek oraz 11 w 2017 r. Wobec wszystkich wyżej podanych placówek prowadzono postępowania wyjaśniające, które potwierdziły prowadzenie placówki bez zezwolenia dla 3 placówek w 2015 r., 5 w 2016 r. 11 w 2017 r. i 8 w 2018 r. (I półrocze)⁵. Ponadto jedna nielegalnie działająca placówka została zidentyfikowana przez NIK⁶.

(akta kontroli str. 86, 472-481, 942-944)

2.. W latach 2015-2018 (I półrocze) uzyskano 27 informacji, sygnałów i zgłoszeń dotyczących prowadzenia placówki bez zezwolenia [osoba fizyczna (1), z urzędu (9), komendant powiatowy państwowej straży pożarnej (1), komendant komisariatu policji (1), prezes sądu okręgowego (1), placówka straży granicznej (1), państwowy powiatowy inspektor sanitarny (3), jednostka samorządu terytorialnego (4), internet (3), anonim (3)].

W celu pozyskania informacji o funkcjonowaniu placówek działających bez wymaganego zezwolenia, Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej skierowała m.in. następujące pisma:

- z 15 września 2017 r. do dyrektorów/kierowników wszystkich ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie na terenie województwa, zawierające prośbę o kierowanie do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego informacji o prawdopodobieństwie funkcjonowania w obrębie terenu objętego ich działaniem placówek niefigurujących w wykazie zamieszczonym na stronie internetowej Urzędu,
- z 30 marca 2017 r. do prezydentów/burmistrzów/wójtów miasta/gminy województwa śląskiego z prośbą o identyfikację na swoim terenie placówek, w których mogą przebywać osoby wymagające całodobowej opieki, a co do których istnieje podejrzenie, że działają nielegalnie,
- z 14 lutego 2018 r. do Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach z prośbą o każdorazowe zgłaszanie podejrzeń, wątpliwości dotyczących prowadzonych działalności polegających na całodobowej opiece nad osobami w podeszłym wieku, niepełnosprawnymi zarówno fizycznie, jak i psychicznie,
- z 20 lutego 2018 r. do Dyrektora Wydziału Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach z prośbą o podjęcie współpracy w identyfikacji placówek, w których mogą przebywać osoby wymagające całodobowej opieki, a co do których istnieje podejrzenie, że działają nielegalnie.

Ponadto Wojewoda Śląski zwrócił się pismami z dnia 15 stycznia 2016 r. do: Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego, Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w nawiązaniu do wydarzeń w dniu 29 grudnia 2015 r. w Województwie łódzkim, gdzie doszło do groźnego pożaru, z prośbą o podjęcie właściwych działań we wskazanych 4 placówkach działających nielegalnie⁷.

⁵ W 2015 r. postępowanie wyjaśniające wobec jednej placówki wykazało, że jest to dom dla bezdomnych, a wobec dwóch placówek wykazało, że się zlikwidowały. W 2016 r. postępowanie wobec jednej placówki również wykazało, że placówka została zlikwidowana.

⁶ Przed rozpoczęciem kontroli, w trakcie rozpoznania uwagę zwrócono na 11 placówek (na podstawie reklam w sieci internetowej), które nie były wpisane do rejestru placówek prowadzonego przez Wojewodę Śląskiego. W stosunku do jednej placówki, której reklama widniała w Internecie i nie została zidentyfikowana przez pracowników nadzoru i kontroli, pracownicy Urzędu podjęli działania w trakcie kontroli NIK.

⁷ Prowadzone w ramach działalności gospodarczej placówki: w Katowicach w Tychach, w Poraju oraz w Kozach.

Natomiast Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej zwróciła się m.in. pismami z dnia:

- 12 maja 2017 r. do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego i do Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej z prośbą o podjęcie działań mających na celu przeprowadzenie kontroli w zakresie stanu budynków w kontekście bezpieczeństwa osób w nich przebywających, w placówkach⁸ wskazanych w piśmie, nieposiadających zezwolenia,
- 16 marca 2018 r. do Państwowej Inspekcji Pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach (PSII.94.41.2018) – z podziękowaniem za współpracę, za informację o nieprawidłowościach w Placówce w Mysłowicach oraz prośbą o zgłaszanie podejrzeń funkcjonowania placówek prowadzonych w sposób zagrażający zdrowiu, życiu i bezpieczeństwu jej mieszkańców.

(akta kontroli str. 81-82, 84-85, 87, 91-143, 466, 800, 844-846, 890-912)

3. Działania związane z identyfikacją nielegalnie działających placówek realizowali pracownicy Oddziału ds. Nadzoru nad Placówkami Pomocy Społecznej funkcjonującego w ramach Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej⁹. W latach 2015-2018 (I półrocze) w Oddziale zatrudnionych było 8 pracowników, w tym: kierownik Oddziału, 5 inspektorów wojewódzkich ds. nadzoru nad domami pomocy społecznej i kontroli placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, 1 inspektor wojewódzki ds. obsługi prawnej Oddziału oraz nadzoru nad domami pomocy społecznej i kontroli ww. placówek oraz 1 inspektor prowadzący obsługę zadań realizowanych przez Oddział, w tym prowadzenie rejestrów, sporządzanie sprawozdań dla potrzeb Ministerstwa Rodziny i Pracy i Polityki Społecznej. Pracownicy Oddziału realizują między innymi następujące zadania:

- sprawowanie nadzoru, w tym przeprowadzanie kontroli¹⁰ w domach pomocy społecznej celem oceny jakości usług świadczonych przez te jednostki oraz spełniania przez te jednostki standardów określonych w przepisach,
- przeprowadzanie kontroli placówek¹¹ celem oceny spełniania przez te jednostki, określonych w przepisach, standardów usług socjalno-bytowych oraz przestrzegania praw osób w nich przebywających,
- prowadzenie postępowań administracyjnych¹² związanych z wydaniem lub cofnięciem zezwolenia na prowadzenie domów pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku celem przygotowania projektów decyzji w tym zakresie,
- prowadzenie postępowań administracyjnych¹³ w sprawach dotyczących wymierzania kar pieniężnych za prowadzenie bez zezwolenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku celem przygotowania projektów decyzji w tym zakresie.

(akta kontroli str. 12-13, 82-83, 91-100, 468-472, 942-944)

Według wyjaśnień Wojewody Śląskiego w przypadku powzięcia informacji o podejrzeniu funkcjonowania placówki zapewniającej całodobową opiekę bez zezwolenia podejmowane są niezwłocznie działania, jednak o ile pozwalają na nie m.in. uwarunkowania:

- faktyczne - 6 inspektorów (5,5 etatu), którzy tworzą 3 zespoły kontrolne, liczba jednostek podlegających nadzorowi i kontroli - według stanu na dzień: 21 sierpnia 2018 r. wynosiła 190 jednostek (105 domów pomocy społecznej i 85 placówek całodobowych), brak wzrostu zatrudnienia przy ciągłym wzroście jednostek podlegających kontroli (zwłaszcza placówek całodobowych legalnie działających);

⁸ Placówka prowadzona w Tychach w ramach działalności gospodarczej i Placówka w Buczkowicach prowadzona w ramach działalności gospodarczej.

⁹ Od 24 kwietnia 2018 r. Wydział Rodziny i Polityki Społecznej na mocy Zarządzenia nr 21/18 Wojewody Śląskiego z dnia 25 stycznia 2018 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie nadania Statutu Śląskiemu Urzędowi Wojewódzkiemu w Katowicach.

¹⁰ W 2015 r. 13 kontroli, w 2016 r. 18 kontroli, w 2017 r. 22 kontrole, w 2018 r. (I półrocze) - 10 kontroli.

¹¹ W 2015 r. 17 kontroli, w 2016 r. 20 kontroli, w 2017 r. 25 kontroli, w 2018 r. (I półrocze) - 11 kontroli.

¹² W 2016 r. przeprowadzono łącznie 40 postępowań (27 dot. placówek i 13 dot. DPS), w 2017 r. 34 postępowania administracyjne (26 dot. placówek i 8 dot. DPS), w 2018 r. (I półrocze) przeprowadzono łącznie 24 postępowania administracyjne (17 dot. placówek i 7 dot. DPS).

¹³ W 2016 r. wydano 1 decyzję nałożenia kary 10.000 zł, w 2017 r. wydano 4 decyzje nałożenia kary w łącznej wysokości 90.000 zł, w 2018 r. (I półrocze) wydano 1 decyzję nałożenia kary w kwocie 10.000 zł.

- prawne - ustawa o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego (art. 67 ust. 1 uops – trudność w udowodnieniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osobę fizyczną, która nie jest zarejestrowana w CEIDG, a faktycznie prowadzi nielegalnie placówkę; art. 127 uops – czynności kontrolne przeprowadza się w składzie co najmniej 2 osobowym; art. 127a uops – pomoc Policji w wykonywaniu czynności kontroli, nie daje podstaw do wejścia przymusowego w przypadku odmowy wpuszczenia na teren nielegalnej placówki; art. 130 ust. 5 uops – trudności w stwierdzeniu przez zespół kontrolny czy zachodzi zagrożenie życia lub zdrowia, bowiem w skład zespołów nie wchodzi lekarz, pielęgniarka itp., art. 133 uops w sprawach nieuregulowanych stosuje się kpa, zatem do postępowania o wymierzenie kary stosuje się wszelkie reguły ogólne z kpa – art. 6-16, przepisy dotyczące doręczania korespondencji art. 39-49b kpa (zwłaszcza w sytuacji, gdy podmiot nielegalnie prowadzący placówkę uchyla się z odbieraniem korespondencji), strona może wykorzystywać korzystne uregulowania z kpa przeciwko organowi, który prowadzi postępowanie o wymierzenie kary – np.: art. 37 kpa – prawo wniesienia ponaglenia do organu wyższego stopnia, co wydłuża całość prowadzonego postępowania).

W okresie 2015-2018 (I półrocze) pięć placówek działających bez zezwolenia zakończyło działalność, a dla pięciu placówek wcześniej działających nielegalnie Wojewoda Śląski wydał zezwolenia na ich prowadzenie (po rozpatrzeniu wniosku i przeprowadzeniu oględzin).

(akta kontroli str. 465-467, 929-931, 942)

4. W okresie kontroli Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej, zatrudniał 17 inspektorów do spraw nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, łącznie na 15,2 etatu, z czego:

- W Oddziale Środowiskowej Pomocy Społecznej, realizującym kontrolę i nadzór w placówkach środowiskowej pomocy było zatrudnionych 11 inspektorów na 9,7 etatu,
- W Oddziale do spraw nadzoru nad placówkami pomocy społecznej, realizującym zadania nadzoru i kontroli w domach pomocy społecznej i placówkach zapewniających całodobową opiekę było zatrudnionych 6 inspektorów na 5,5 etatu.

(akta kontroli str. 359-360)

Urząd zatrudniał zbyt małą liczbę inspektorów do spraw nadzoru i kontroli. W latach 2015-2018 (I półrocze) w województwie śląskim funkcjonowało od 169 do 188 placówek i domów pomocy społecznej¹⁴. Zgodnie z art. 127 b ustawy o pomocy społecznej, w komórce organizacyjnej do spraw nadzoru i kontroli w pomocy społecznej zatrudnia się nie mniej niż 1 inspektora do spraw nadzoru i kontroli na 25 jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe chorym lub osobom w podeszłym wieku, działających w danym województwie. W województwie śląskim w tym okresie zatrudniano 6 inspektorów w wymiarze 5,5 etatu, a na jednego inspektora przypadało od 30,7 placówek w 2015 r. do 34,2 placówek w 2018 r.¹⁵ (niedobór od 1,26 do 2,02 etatu). Wydział Rodziny i Polityki Społecznej w okresie objętym kontrolą dwukrotnie występował (15 czerwca 2016 r. i 2 października 2017 r.) do Dyrektora Generalnego Urzędu w sprawie braków kadrowych. Jednak bez skutku. Wojewoda Śląski wyjaśniał, że przyczyną braku możliwości zatrudnienia takiej liczby kontrolerów, która byłaby adekwatna do ilości kontrolowanych podmiotów są wyłącznie ograniczone środki finansowe na zatrudnienie nowych pracowników.

(akta kontroli str. 11-13, 847-848, 850, 942, 945)

Kwalifikacje 6 inspektorów do spraw nadzoru i kontroli były zgodne z wymaganiami § 19-21 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej¹⁶ – ukończone wymagane studia i odpowiedni staż. Nadzór nad placówkami całodobowej opieki realizowany jest w oparciu o ustawę o pomocy

¹⁴ W 2015 r. 65 placówek i 104 domy pomocy społecznej, w 2016 r. 73 placówki i 103 domy pomocy społecznej, w 2017 r. 79 placówek i 105 domów pomocy społecznej i w I półroczu 2018 r. 83 placówki i 105 domów pomocy społecznej.

¹⁵ W 2015 r. na jednego inspektora przypadało 30,7 placówek, w 2016 r. - 32 placówki, w 2017 r. - 33,5 placówek, a w 2018 r. (I pół.) - 34,2 placówek.

¹⁶ Dz. U. Nr 61 poz. 543, ze zm.

społecznej. Pomocniczo inspektorzy korzystają z procedury wewnętrznej, opracowanej w styczniu 2018 r. – *Podstawy dokonywania ustaleń podczas kontroli - Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku.*

(akta kontroli str. 11-13, 27-73, 61-63)

5. W badanym okresie funkcjonowało:

- osiem placówek¹⁷, wobec których toczy się postępowanie wyjaśniające,
- dwie placówki¹⁸, wobec których próbowano podejmować działania nadzorcze i kontrolne lecz nie doszły one do skutku z uwagi na utrudnianie postępowania (np. nie wpuszczenie inspektorów na teren placówki),
- sześć placówek¹⁹, na które nałożono karę za prowadzenie placówki bez zezwolenia oraz te, które pomimo nałożenia ww. kary nadal prowadzą/prowadziły całodobową opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi lub osobami w podeszłym wieku oraz
- trzy placówki²⁰, które nie otrzymały decyzji nakazujących wstrzymanie prowadzenia działalności w zakresie prowadzenia placówki całodobowej opieki niemniej na skutek postępowań wyjaśniających i nadzorczych, doprowadzono do likwidacji tych placówek (same zaprzestały działalności).

Kontrolą objęto 12 z ww. placówek (6 placówek powtarzało się w co najmniej jednej z ww. kategorii).

(akta kontroli str. 13-14, 16-25, 517-554, 562-565)

ŚUW podejmował niezwłocznie działania po uzyskaniu informacji o prowadzeniu nielegalnej działalności²¹ dla 11 spośród 12 badanych placówek²². Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej ŚUW występował do I Wicewojewody Śląskiego o wyrażenie zgody na przeprowadzenie kontroli doraźnej już tego samego dnia w pięciu sprawach, a w pozostałych w okresie od 1 do 22 dni od terminu uzyskania informacji. Postępowanie od powzięcia informacji do przeprowadzenia kontroli trwało średnio 3,78 miesiąca (od 22 dni do 11 miesięcy²³). Po powzięciu informacji o tym, że w danym miejscu jest lub może być prowadzona placówka zapewniająca całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku przeprowadzane były postępowania wyjaśniające mające na celu potwierdzenie (udowodnienie) tego faktu. Postępowania wyjaśniające oraz okresy od powzięcia wiadomości do zaprzestania nielegalnej działalności lub zalegalizowania licząc do 30.06.2018 r. dla poszczególnych badanych placówek trwały:

- 1) Placówka w Katowicach: brak danych dot. okresu trwania postępowania wyjaśniającego; prowadząca otrzymała kary już w latach 2012 r. i 2014 r. i nadal prowadzi nielegalnie placówkę (ponad 7 lat);
- 2) Placówka w Poraju: postępowanie wyjaśniające trwa od 1.12.2014 r. i nadal nie zostało zakończone (do 30.06.2018 r. 3 lata, 7 miesięcy);
- 3) Placówka w Wierchowisku: postępowanie wyjaśniające trwa od 31.03.2016 r. i nadal nie zostało zakończone (do 30.06.2018 r. 2 lata 3 miesiące);
- 4) Placówka w Górkach Małych: postępowanie wyjaśniające trwało od 27.02.2017 r. do 25.08.2017 r. (5 miesięcy i 29 dni); całe postępowanie w tym odwoławcze od dnia powzięcia wiadomości trwa nadal (razem minęło 1 rok i 4 miesiące);

¹⁷ 1) Placówka w Katowicach, (2) Placówka w Poraju, (3) Placówka w Wierchowisku, (4) Placówka w Górkach Małych, (5) Placówka w Wiśle, (6) Placówka w Sosnowcu, (7) Placówka w Bielsku – Białej, (8) Placówka w Siemianowicach Śląskich.

¹⁸ 1) Placówka w Poraju, (2) Placówka w Wierchowisku.

¹⁹ 1) Placówka w Katowicach, (2) Placówka w Górkach Małych, (3) Placówka w Sosnowcu, (4) Placówka w Buczkowicach, (5) Placówka w Ustroniu Jaszowcu, (6) Placówka w Tychach.

²⁰ 1) Placówka w Pankach, 2) Placówka w Buczkowicach (po nałożeniu kar zakończyła działalność), 3) Placówka w Tychach (po nałożeniu kar zakończyła ww. działalność).

²¹ ŚUW nie posiada informacji na temat jak długo prowadzona była działalność nielegalnej placówki zanim Wojewoda Śląski podjął pierwsze działania dla żadnej z badanych placówek.

²² Dla jednej placówki brak było danych dotyczących terminu uzyskania informacji o prowadzeniu nielegalnej działalności.

²³ W pierwszej informacji z Sądu Okręgowego w Częstochowie podano, że działalność jest prowadzona na zasadzie pensjonatu. Dopiero w drugiej informacji otrzymanej od osoby prywatnej po 10 miesiącach stwierdzono o zaniedbaniach w opiece nad osobą starszą. I po drugiej informacji przeprowadzono kontrolę (po 19 dniach od drugiej informacji).

- 5) Placówka w Wiśle: postępowanie wyjaśniające trwało od 14.11.2017 r. do 5.03.2018 r. (3 miesiące i 19 dni); do 30.06.2018 r. minęło 7 miesięcy i 16 dni; w dniu 20.08.2018 r. placówkę zarejestrowano (po 9 miesiącach i 6 dniach od powzięcia wiadomości);
- 6) Placówka w Sosnowcu: postępowanie wyjaśniające trwało od 29.11.2017 r. do 28.02.2018 r. (3 miesiące); dalsze postępowanie w toku (7 miesięcy od terminu powzięcia wiadomości do 30.06.2018 r.);
- 7) Placówka w Bielsku-Białej: postępowanie wyjaśniające trwało od 6.02.2018 r. do 4.07.2018 r. (4 miesiące i 26 dni); dalsze postępowanie w toku;
- 8) Placówka w Siemianowicach Śląskich: postępowanie wyjaśniające trwa od 9.04.2018 r. w toku (2 miesiące i 21 dni);
- 9) Placówka w Buczkowicach: postępowanie wyjaśniające trwało od 26.11.2015 r. do 15.02.2016 r. (2 miesiące i 20 dni); dalsze postępowanie trwało do 26.02.2018 r. (stwierdzono zaprzestanie działalności) – 2 lata 3 miesiące od powzięcia wiadomości;
- 10) Placówka w Ustroniu: postępowanie wyjaśniające trwało od 9.03.2017 r. do 27.09.2017 r. (6 miesięcy i 19 dni); od terminu powzięcia wiadomości dalsze postępowanie zakończone wydaniem zezwolenia w dniu 30.04.2018 r. (rok, miesiąc i 22 dni);
- 11) Placówka w Tychach: postępowanie wyjaśniające trwało od 10.11.2016 r. do 3.01.2017 r. (1 miesiąc i 24 dni); dalsze postępowanie zakończone stwierdzeniem zaprzestania działalności placówki w dniu 16.05.2018 r. (1 rok, 6 miesięcy i 6 dni od terminu powzięcia wiadomości);
- 12) Placówka w Pankach: postępowanie wyjaśniające od 11.04.2016 r. do 14.06.2016 r. (2 miesiące i 3 dni); dalsze postępowanie zakończone otrzymaniem decyzji Komendanta Powiatowego PSP w Kłobucku o zaprzestaniu działalności placówki 28.09.2016 r. (5 miesięcy i 17 dni od terminu powzięcia wiadomości).

Przerwy między poszczególnymi etapami działań były krótkie – zazwyczaj wynosiły od kilku do kilkunastu dni. Występowały również przypadki długich przerw. I tak, w przypadku Placówki w Katowicach najdłuższe przerwy między poszczególnymi etapami działania wynosiły 6 miesięcy i 15 dni oraz 6 miesięcy i 5 dni i dotyczyły działań Prokuratury. W przypadku Placówki w Poraju najdłuższe przerwy między poszczególnymi etapami działania wynosiły: 9 miesięcy i 25 dni (przerwa od wystąpienia o zgodę na kontrolę doraźną do wystąpienia o pomoc Policji podczas kontroli) oraz 2 miesiące i 12 dni (przerwa pomiędzy wystąpieniem do 3 służb/inspekcji o przeprowadzenie kontroli oraz wystąpieniem do NFZ w Katowicach o kontrolę w podmiocie leczniczym w Poraju). W przypadku Placówki w Wierchowisku najdłuższe przerwy między poszczególnymi etapami działania wynosiły 8 miesięcy i 17 dni (od udzielenia odpowiedzi na pismo Prokuratury Okręgowej w Częstochowie do wystąpienia o zgodę na kontrolę doraźną), 6 miesięcy 10 dni (od przesłuchania w charakterze świadka w KM Policji w Katowicach inspektorów ŚUW uczestniczących w kontroli do udzielenia odpowiedzi na pismo Prokuratury Okręgowej w Częstochowie), 3 miesiące 23 dni (od wystąpienia o kontrolę doraźną do wystąpienia o pomoc Policji podczas kontroli), 3 miesiące 7 dni (od zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej w Częstochowie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez prowadzącego działalność polegającego na utrudnianiu przeprowadzenia czynności kontrolnych do przesłuchania w charakterze świadka w KM Policji w Katowicach inspektorów uczestniczących w kontroli).

Podczas kontroli powyższych dokumentów przez NIK nie stwierdzono przypadków naruszenia przepisów ustawy o pomocy społecznej i kpa. Przerwy wynikały m.in. z dysponowania pracownikami do różnych uznanych za pilniejsze zadań.

(akta kontroli str. 566-630, 851-879, 945)

W przypadku potwierdzenia, że placówka zapewniającej całodobową opiekę prowadzi działalność bez zezwolenia, wobec podmiotu prowadzącego wszczęte były postępowania administracyjne w sprawie wymierzenia kary pieniężnej (w wysokości zależnej od liczby mieszkańców placówki zastanej podczas kontroli) oraz kierowane do służb nadzoru budowlanego, straży pożarnej, sanitarno-epidemiologicznych właściwych miejscowo dla

miejsca prowadzonej działalności zawiadomienia o wynikach kontroli służb wojewody z prośbą o podjęcie działań wyjaśniających zgodnie z kompetencjami.

Dla 9 spośród 12 badanych placówek działania kontrolne doszły do skutku. Przeprowadzono w nich od jednej do czterech kontroli doraźnych²⁴ i jedną sprawdzającą. Dla pozostałych: w jednej jednostce podjęte zostały 2 kontrole doraźne ale inspektorzy nie zostali wpuszczeni do budynku, dla jednej placówki podjęto jedną kontrolę doraźną ale kontrolerzy zostali wyproszeni z budynku i prowadzący nie zwrócił protokołu i dla jednej placówki działania kontrolne dopiero zostaną podjęte. W obu przypadkach placówek, w których podjęto kontrole których nie przeprowadzono lub nie dokończono w związku z utrudnianiem czynności kontrolnych przez prowadzących – wpłynęło zawiadomienie z Prokuratury Rejonowej o przesłaniu do Sądu Rejonowego w Myszkowie i Sądu Rejonowego w Częstochowie aktów oskarżenia o popełnieniu przestępstwa z art. 225 § 4Kk. Na 12 badanych placówek w trzech przypadkach wezwano asystę Policji, w tym:

- w Placówce w Poraju dla dwóch kontroli doraźnych (podczas pierwszej kontroli odmówiono inspektorom wsparcia funkcjonariuszy Policji, informując, że asysta Policji możliwa jest jedynie w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; podczas drugiej kontroli inspektorom asystowało 2 funkcjonariuszy Policji; w obu przypadkach prowadzący odmówił wpuszczenia inspektorów Wydziału Polityki Społecznej ŚUW na teren posesji),
- w Placówce w Wierchowisku dla jednej kontroli doraźnej (podczas wykonywania czynności kontrolnych inspektorom Wydziału Polityki Społecznej ŚUW asystowało 2 funkcjonariuszy Policji; kontrola trwała 1 dzień; kontrolujący zostali wpuszczeni na teren placówki przez inną osobę podczas nieobecności prowadzącego; po przybyciu do placówki prowadzący odmówił udzielania jakichkolwiek informacji i okazania dokumentów; nie zwrócił przesłanego mu protokołu kontroli),
- w Placówce w Tychach dla jednej z trzech przeprowadzonych kontroli doraźnych wystąpiono o asystę Policji, ale asysta nie była potrzebna.

Oprócz ww. 2 przypadków utrudniania postępowania podczas przeprowadzenia kontroli był jeszcze jeden przypadek dotyczący badanej Placówki w Górkach Małych. Przeprowadzono dwie kontrole doraźne bez asysty Policji a w protokołach odnotowano²⁵ wszystkie przypadki utrudniania przez prowadzącego dokonywania ustaleń zespołowi inspektorów.

(akta kontroli str. 631-641)

W przypadku 7 z 12 placówek, na które nałożono²⁶ kary tryb i zasady postępowania były zgodne z art. 130 ust. 2-5, art. 131, 131a, 132 ustawy o pomocy społecznej. Pomimo nałożenia kary 3 placówki (w tym jedna od 2012 r.) nadal prowadziły działalność. I tak:

- Placówka w Katowicach²⁷ najważniejszą przeszkodą w zalegalizowaniu działalności była konieczność zainstalowania windy; strona korzysta z wszelkich możliwych

²⁴ Np. w Placówce w Buczkowicach przeprowadzono 4 kontrole doraźne (w pierwszej i drugiej ustalono, że działalność prowadzona nosi znamiona placówki zapewniającej całodobową opiekę (wymierzono karę), w trzeciej, że placówka funkcjonuje i nadal nosi znamiona placówki zapewniającej całodobową opiekę (wymierzono karę), a w czwartej, że działalność Placówki została zlikwidowana).

²⁵ Prowadzący:

- nie przedstawiał dokumentacji, o którą inspektorzy prosili pisemnie, twierdząc, że dokumentacji nie posiada w budynku lub nie może jej odnaleźć w budynku, a tym samym – bez dokumentacji - nie potrafi też sporządzić wykazów i informacji pisemnych wymienionych w piśmie inspektorów, albo – odpowiedź musi skonsultować ze swoim prawnikiem, gdyż jego nie obowiązuje dokumentacja wymieniona w piśmie inspektorów ponieważ nie prowadzi działalności gospodarczej,
- złożył oświadczenie, że dokumentację dostarczy osobiście do ŚUW, po czym przyjeżdżał, ale bez dokumentacji,
- ustnie opisywał dokumenty będące podstawą pobytu osób w placówce (umowa dożywocia, umowa najmu pokoju), po czym przedstawiał dokumenty, które nie były tożsame z opisanymi (umowa darowizny),
- nie przedstawił żadnej dokumentacji dotyczącej mieszkańców (np. dotyczącej ich stanu zdrowia) twierdząc, że nie może jej znaleźć, jedyne dokumenty, jakie znalazł to karty ubezpieczenia zdrowotnego,
- odmówił inspektorom przeprowadzenia rozmów z mieszkańcami bez swojego udziału,
- przedstawił służbom wojewody i służbom Inspekcji sanitarniej umowy darowizny zawarte z mieszkańcami różniące się treścią (w odniesieniu do zapewniania wyżywienia),
- składał sprzeczne, niespójne rozbieżne oświadczenia (będąc poinformowanym o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań).

²⁶ W tym na jedną placówkę nałożono kary w 2012 r. i 2014 r., i na jedną placówkę nałożono karę w dniu 27 lipca 2018 r. W okresie 2015-2018 (I półrocze) postępowanie wyjaśniające, potwierdziło nielegalną działalność 13 placówek (w zestawieniu Wybrane dane charakterystyczne realizacji zadań łączna liczba placówek, których potwierdzono nielegalną działalność wynosi 27 placówek gdyż niektóre się powtarzają w kolejnych latach); na pięć nałożono sześć kar, wobec pięciu spraw nadal się toczyła i dwie uzyskały zezwolenie. Spośród pięciu placówek, na które nałożono kary: dwie zaprzestały działalności, jedną zarejestrowano i sprawy dwóch były nadal w toku.

²⁷ Kary w 2012 r. i 2014 r.

etapów odwołania od decyzji – etap związany ze skargą do WSA i NSA jest najdłuższym z etapów (30 miesięcy do dnia 18.07.2018 r.); placówka nadal funkcjonuje i nie składa wniosku o wydanie zezwolenia oczekując na rozpatrzenie złożonej do NSA skargi;

- Placówki w Górkach Małych i w Sosnowcu – z uwagi na konieczność doprowadzenia budynku (mieszkalnego, jednorodzinnego) do wymaganego standardu oraz uchylanie się przed wszelkimi wydatkami i obowiązkami podatkowymi (w przypadku 2 placówek); Prowadzący Placówkę w Górkach Małych skorzystał z możliwości odwołania się od decyzji Wojewody Śląskiego o wymierzeniu kary, a następnie zaskarżenia decyzji organu II instancji do WSA w Warszawie. Prowadząca Placówkę w Sosnowcu skorzystała z możliwości odwołania się od decyzji o wymierzeniu kary - obecnie sprawa jest rozpatrywana w MRPiPS;
- Placówka w Bielsku-Białej - zbyt krótki czas po nałożeniu kary (karę wymierzono 27 lipca 2018 r., trwa proces odwoławczy) by stwierdzić czy placówka nadal działa i jakie są tego przyczyny; wg deklaracji prowadzącej działalność zmierza ona do zalegalizowania działalności w innej, wystandaryzowanej i spełniającej wymogi ustawy o pomocy społecznej lokalizacji;
- Placówka w Buczkowicach po nałożeniu w dniu 12 czerwca 2017 r. drugiej kary (40.000 zł) placówka została zlikwidowana według oświadczenia podmiotu prowadzącego od lipca 2017 r., co zostało potwierdzone wizją lokalną inspektorów Wydziału Polityki Społecznej ŚUW w dniu 26 lutego 2018 r.;
- Placówka w Ustroniu po wymierzeniu kary podmiotowi prowadzącemu (decyzja z 8 listopada 2017 r.), funkcjonowała nielegalnie stosunkowo krótko, gdyż podmiot prowadzący decyzją Wojewody Śląskiego z 30 kwietnia 2018 r. uzyskał zezwolenie na jej prowadzenie; wniosek o wydanie zezwolenia wpłynął do ŚUW 30 marca 2018 r., spełniał wymagania określone w art. 67 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, oględziny zostały przeprowadzone 18, 23, 27 kwietnia 2018 r.;
- Placówka w Tychach po nałożeniu kary 20.000 zł w dniu 3 stycznia 2017 r., po uprawomocnieniu się decyzji, złożeniu w dniu 20 marca 2017 r. niekompletnego wniosku o wydanie zezwolenia na prowadzenie działalności, pozostawieniu niekompletnego wniosku w dniu 12 maja 2017 r., wszczęciu postępowania o nałożenie kary 40.000 zł 9 lutego 2018 r. oraz w wyniku działań służb właściwej miejscowo jednostki Straży Pożarnej, która m.in. wydała decyzję zakazującą użytkowania budynku mieszkalnego jednorodzinnego niezgodnie z jego przeznaczeniem placówka została zlikwidowana (zaprzesano działalność) co potwierdzili inspektorzy Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej 16 maja 2018 r.

(akta kontroli str. 642-669)

W trzech przypadkach na 12 placówki same zaprzestały działalności, głównie z uwagi na działania prowadzone przez inne podmioty (Straż Pożarna, Inspekcję Sanitarną). Np. w przypadku Placówki w Pankach w dniu 28 września 2016 r. wpłynęła decyzja Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Kłobucku, którą nakazano Prowadzącej placówkę zaprzestania z terminem natychmiastowym użytkowania w sposób niezgodny z przeznaczeniem budynku mieszkalnego. Decyzja została podjęta w wyniku stwierdzenia podczas czynności kontrolno-rozpoznawczych w budynku placówki w dniu 23 sierpnia 2016 r. warunków technicznych niezapewniających możliwości ewakuacji ludzi z budynku. W dniu 8 września 2016 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej ŚUW przeprowadził kontrolę doraźną, w jej wyniku stwierdzono, że w budynku placówka nie funkcjonuje.

(akta kontroli str. 670-680, 718-725)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W Urzędzie nie został dochowany wymóg zatrudnienia co najmniej jednego inspektora do spraw nadzoru i kontroli na 25 jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. W latach

2015 – I pół. 2018 na jednego inspektora zatrudnionego w wymiarze pełnego etatu przypadało od 30,7 do 34,2 jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz placówek.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Działania podejmowane w ramach nadzoru nad placówkami zapewniającymi całodobową opiekę i ich skuteczność

Opis stanu faktycznego

1. Pracownicy Wydziału Polityki Społecznej przyjmowali do rozpatrzenia kompletne wnioski w sprawie rejestracji placówki, a wydawane decyzje zawierały wszystkie wymagane elementy.

W latach 2015 – 2018 (I półrocze) wydano 36 decyzji dotyczących wydania zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. W tym okresie odnotowano:

- trzy sprawy dotyczące zalegalizowania, nielegalnie funkcjonujących placówek²⁸,
- jedną sprawę, od której wnioskodawca złożył odwołanie od decyzji odmawiającej wydania zezwolenia²⁹,
- pięć spraw, które pozostały bez rozpoznania (4) lub zakończyły się decyzją odmowną³⁰ (1).

Do badania przyjęto osiem ww. placówek oraz 3 inne placówki, dla których wydano pozytywną decyzję³¹. Jedenaście wniosków z 18 posiadało liczne braki³², w tym cztery składano bez żadnych dokumentów. ŚUW wysyłał pisma, w których poinformowano stronę o konieczności uzupełnienia brakujących dokumentów w terminie 14 dni od daty doręczenia pisma. Uzupełnione i rozpatrywane wnioski zawierały wszystkie wymagane elementy. Wydawane decyzje były poprzedzone oględzinami placówek. Wydano 5 decyzji pozytywnych, w tym jedną na czas określony do dnia 30 kwietnia 2020 r. zgodnie z wnioskiem podmiotu. W jednym przypadku strona złożyła odwołanie, które przekazano do MRPIPS wraz z dokumentacją. MRPIPS decyzją utrzymało zaskarżoną decyzję w mocy. Strona złożyła skargę kasacyjną od wyroku WSA oddalającego skargę na decyzję Ministerstwa. Sprawa oczekuje na rozpatrzenie przez NSA.

Rozpatrzone pozytywnie wnioski spełniały warunki określone w art. 22 pkt 3, pkt 4 i pkt 10 i art. 67-69 ustawy o pomocy społecznej oraz w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę³³ i/lub rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2005 r. w sprawie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności statutowej w zakresie

²⁸ 1) Placówka w Tychach, jeden wniosek po uzupełnieniu oględziny, decyzja i wpis do rejestru; 2) Placówka w Ustroniu Jaszowcu, jeden wniosek nieuzupełniony – pozostał bez rozpatrzenia, drugi kompletny - wpis do rejestru; 3) Placówka w Węgierskiej Górze, pierwszy wniosek niekompletny, nieuzupełniony pozostał bez rozpatrzenia, drugi na prowadzenie placówki po uzupełnieniu oględziny, decyzja i wpis do rejestru.

²⁹ Placówka w Katowicach, pierwszy wniosek niekompletny, nieuzupełniony – pozostał bez rozpatrzenia.

³⁰ 1) Placówka w Katowicach – drugi wniosek kompletny, oględziny – brak windy, decyzja odmawiająca wydania zezwolenia,

2) Placówka w Cieszyńsku, wniosek niekompletny, nieuzupełniony – pozostał bez rozpatrzenia,

3) Placówka w Katowicach, (1) zamiast wniosku pismo o wydanie certyfikatu bez dokumentów – pozostało bez rozpatrzenia, (2) zarejestrowane pod jednym numerem zamiast wniosków o wydanie zezwolenia na dom pomocy społecznej i wniosek na prowadzenie placówki, oba dokumenty bez dokumentacji, nieuzupełnione i bez rozpatrzenia, (3) wniosek niekompletny nieuzupełniony – bez rozpatrzenia, (4) wniosek/pismo z prośbą o wydanie zgody z zaproszeniem na wizję lokalną oraz prośba o spotkanie z Wojewodą Śląskim bez dokumentów, nieuzupełnione - pozostało bez rozpatrzenia,

4) Placówka w Koszycach, wniosek niekompletny, nieuzupełniony – pozostał bez rozpatrzenia,

5) Placówka w Imielinie, wniosek niekompletny, nieuzupełniony – pozostał bez rozpoznania.

³¹ Dla 11 ww. placówek wpłynęło 18 wniosków/pism. Tylko pięć wniosków (w tym dwa składane jako kolejne) były kompletne i dwa zostały uzupełnione. Dwa wnioski prawdopodobnie omyłkowo składano na prowadzenie domów pomocy społecznej (niekompletne, nieuzupełnione, które pozostały bez rozpoznania). Jedna z osób w okresie od 28 stycznia 2015 r. do 29 lutego 2016 r. (daty wpływu) składała kolejno pięć wniosków/pism, w tym jeden na prowadzenie domu pomocy społecznej – wszystkie bez dokumentów, które nie zostały uzupełnione i pozostały bez rozpatrzenia.

³² Wnioski nie zawierały: koncepcji prowadzenia placówki (3), informacji o sposobie finansowania placówki (3), zaświadczenia o niezaleganiu z płatnościami wobec urzędu skarbowego (1), zaświadczenia o niezaleganiu ze składkami do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (1), aktualnego zaświadczenia lekarza medycyny pracy, że osoba, która będzie kierowała placówką jest do tego zdolna ze względu na stan zdrowia (6), zaświadczenia właściwego organu potwierdzającego możliwość użytkowania obiektu określonego w kategorii XI załącznika do ustawy Prawo budowlane (6), brak informacji z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności osoby, która będzie kierowała placówką (2), brak dokumentów potwierdzających tytuł prawny do nieruchomości, na której usytuowana jest placówka (2), nie sprecyzowano liczby mieszkańców (1), wniosek nie zawierał struktury zatrudnienia i zakresu świadczonych usług przez poszczególne grupy personelu (1).

³³ Dz. U. Nr 86 poz. 739.

prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę³⁴. W terminie do 30 dni od złożenia kompletnego wniosku o zezwolenie upoważniony zespół inspektorów dokonywał oględzin obiektu, w którym jest usytuowana placówka. W terminie 14 dni od zakończenia oględzin placówki rozpatrywany był wniosek o zezwolenie. Decyzje o wydaniu lub cofnięciu zezwoleń przez wojewodę na prowadzenie placówki prowadzonej w ramach działalności gospodarczej lub statutowej odbywało się zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym zgodnie z Kodeksem postępowania administracyjnego. Wydanie lub odmowę wydania decyzji administracyjnej poprzedzono analizą wniosków, zwłaszcza pod kątem spełnienia kryteriów. Zezwolenia określały przeznaczenie placówki, liczbę miejsc w placówce, czas obowiązywania zezwolenia i pozycję w prowadzonym przez wojewodę Rejestrze placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku mających siedzibę w województwie śląskim.

(akta kontroli str. 14-15, 16-24, 26, 681-705)

2. Monitorowanie funkcjonowania placówek zapewniających całodobową opiekę (w tym funkcjonujących bez zezwolenia), sprawdzanie sposobu wypełniania warunków udzielonego zezwolenia a także zgodność działania placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku z obowiązującymi przepisami, odbywało się podczas:

- kontroli kompleksowych³⁵ (planowanych), przeprowadzanych w celu dokonania oceny wszystkich sfer działalności jednostki podlegającej kontroli,
- kontroli problemowych³⁶ przeprowadzanych w związku z wpływem do Urzędu wniosków w sprawie zmiany decyzji o wydanie zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w części dotyczącej liczby miejsc w placówce,
- kontroli doraźnych³⁷ przeprowadzanych w związku ze zgłoszeniem do Urzędu uwag i interwencji dotyczących działalności placówek przez: osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, Sąd Okręgowy w Częstochowie, a ponadto informacjami zamieszczonymi na stronach internetowych, anonimowymi zgłoszeniami,
- kontroli sprawdzających³⁸, w czasie których oceniany był stopień realizacji wydanych zaleceń pokontrolnych.

W latach 2015-2018 (I półrocze) przeprowadzono 3 kontrole kompleksowe, pozostałych kontroli było 73, w tym w niektórych jednostkach kilka kontroli (kontrolami objęto 30,1% placówek). Według § 5 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej³⁹ kontrole kompleksowe powinny być przeprowadzane nie rzadziej niż raz na trzy lata według planu kontroli. Nie spełniono tego warunku wobec 17 placówek w 2015 r., 20 placówek w 2016 r., 15 placówek w 2017 r. i 30 placówek w 2018 r. (I półrocze). Liczby tych placówek stanowiły odpowiednio 89,5%, 87,0%, 100% i 100% liczb placówek (w sumie kontrolami kompleksowymi objęto zaledwie 4% placówek), w których w danym roku należało zgodnie z ww. § 5 ust. 2 rozporządzenia przeprowadzić kontrole kompleksowe. Według Wojewody Śląskiego duża liczba kontroli dodatkowych, wykonywanych corocznie poza planem w placówkach całodobowej opieki i kontroli w domach pomocy społecznej (problemowe, doraźne i sprawdzające) oraz oględzin placówek⁴⁰ przez wydaniem zezwolenia na prowadzenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, uniemożliwiły realizację kontroli kompleksowych.

(akta kontroli str. 357, 556, 971)

Z przeprowadzonych kontroli sporządzane były protokoły. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości i uchybień wydawano zalecenia pokontrolne. W odniesieniu do placówek nielegalnie działających, kierowane były powiadomienia o sytuacji stwierdzonej w wyniku

³⁴ Dz. U. Nr 86 poz. 740.

³⁵ W 2015 r. przeprowadzono 3 kontrole kompleksowe i żadnej w latach 2016-2018 r. (I półrocze).

³⁶ W 2015 r. przeprowadzono 3 kontrole problemowe, 6 w 2016 r., 11 w 2017 r., 6 w 2018 r. (I półrocze).

³⁷ W 2015 r. przeprowadzono 9 kontroli doraźnych, 13 w 2016 r., 14 w 2017 r., 5 w I półroczu 2018 r.

³⁸ W 2015 r. przeprowadzono 2 kontrole sprawdzające, w 2016 r. jedną, w latach 2017-2018 (I półrocze) brak było takich kontroli.

³⁹ Dz. U. Nr 61 poz. 543, ze zm.

⁴⁰ Oględziny przeprowadzono w 10 placówkach w 2015 r., 11 w 2016 r., 8 w 2017 r. i w 6 w 2018 r. (I półrocze).

kontroli do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej, Powiatowego Inspektora Sanitarnego, do właściwego prezydenta/burmistrza/wójta, do ZOZ, Komendanta Powiatowego Policji. W sprawach, w których zachodziło podejrzenie popełnienia przestępstwa, kierowane były wnioski do Prokuratury⁴¹.

(akta kontroli str. 83-84, 555-557, 802-811, 844, 971)

3. Po przeprowadzonych kontrolach podejmowano działania zmierzające do wyeliminowania nieprawidłowości. W wyniku badania 14 kontroli przeprowadzonych w 10 placówkach stwierdzono m.in., że:

- placówka w dalszym ciągu funkcjonuje (mimo pisemnej deklaracji podmiotu prowadzącego o jej zamknięciu); w placówce zamieszkiwały 4 osoby;
- w placówce przebywało 16 osób; po przybyciu do placówki Prowadzący odmówił udzielania jakichkolwiek informacji, okazania dokumentów; potwierdzono, że działalność nosi znamiona placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej⁴²;
- prowadzący odmówił wpuszczenia inspektorów do placówki (inspektorom asystowali dwaj funkcjonariusze Policji), oznajmiając, że nie będzie rozmawiał z kontrolującymi do czasu wydania przez Sąd wyroku nakazującego wpuszczenie kontroli z Urzędu (sprawa o niewpuszczenie kontrolujących do placówki w 2015 r. toczy się w Sądzie Rejonowym w Myszkowie Wydział Karny); brak danych o liczbie mieszkańców i warunkach, w jakich przebywają;
- działalność prowadzona w budynku nosi znamiona placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej; w placówce zamieszkiwało 11 osób;
- placówka nadal funkcjonuje (po wymierzeniu podmiotowi prowadzącemu kary pieniężnej za prowadzenie placówki bez zezwolenia wojewody); w placówce zamieszkiwało 9 osób.

Wśród badanych kontroli były: 2 kompleksowe, jedna sprawdzająca, 10 doraźnych i jedna problemowa⁴³. W 11 przypadkach zalecenia pokontrolne nie były wydawane. W pozostałych przypadkach poinformowano Urząd o realizacji zaleceń pokontrolnych. W placówce w Tychach po nałożeniu kary 20.000 zł w dniu 31 stycznia 2017 r. placówka nadal prowadziła działalność, a następnie w 2018 r. (pismo z 21 marca 2018 r.) w wyniku kontroli Straży Pożarnej stwierdzono brak działalności, co potwierdzili inspektorzy ŚUW. W placówce w Buczkowicach po uprawomocnieniu się wymierzonej 5 kwietnia 2016 r. kary 10.000 zł nadal prowadzono działalność, następnie 12 czerwca 2017 r. wymierzono karę 40.000 zł, trwał proces odwoławczy i 26 lutego 2018 r. inspektorzy ŚUW stwierdzili zakończenie działalności. Nie nałożono kar dla prowadzących trzy placówki: w Wierzchowsku gdyż sprawa jest w toku w Prokuraturze⁴⁴, w Poraju gdyż sprawa jest w Sądzie⁴⁵ i w Piankach, w której w dniu 8 września 2016 r. Inspektorzy ŚUW stwierdzili, że w budynku placówka nie funkcjonuje.

⁴¹ W badanym okresie skierowano 9 zawiadomień do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstw, w tym 7 zawiadomień dotyczyło placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku działających nielegalnie.

⁴² Protokół nie został zwrócony; skierowano zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej w Częstochowie.

⁴³ Badaniami objęto 8 kontroli doraźnych 4 placówki działające nielegalnie i 2 kontrole doraźne, 1 sprawdzającą, 1 problemową i 2 kompleksowe placówek działających legalnie.

⁴⁴ Wojewoda Śląski pismem PSII.9421.5.2018 z 24 stycznia 2018 r. dokonał zgłoszenia do Prokuratury Rejonowej w Cieszynie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez Pana K. S., polegającego na działaniu na szkodę jednego z mieszkańców placówki oraz na składaniu fałszywych zeznań w toku postępowania wyjaśniającego w sprawie prowadzenia przez niego nielegalnie, bez zezwolenia wojewody, placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. 1 marca 2018 r., w związku z otrzymanym wezwaniem w charakterze świadka, inspektorzy, którzy przeprowadzili obydwie kontrole doraźne w placówce, złożyli zeznania w sprawie w Komisariacie Policji w Skoczowie; sprawa w toku.

⁴⁵ 3 stycznia 2017 r. do ŚUW wpłynęło zawiadomienie z Prokuratury Rejonowej w Myszkowie o tym, że 28 grudnia 2016 r. do Sądu Rejonowego w Myszkowie Wydział II Karny został przesłany akt oskarżenia przeciwko K. M., oskarżonemu o popełnienie przestępstwa z art. 225 § 1 kk. Sprawa w toku.

4. Spośród 36 placówek zapewniających całodobową opiekę, zarejestrowanych w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2018 r. 5 placówek przed zarejestrowaniem działało bez zezwolenia⁴⁶.

Aby ustalić niektóre nieprawidłowości zgłaszane⁴⁷ do Wydziału Polityki Społecznej ŚUW oraz reakcję Urzędu na zgłoszenia sprawdzono losowo wybrane 4 pisma wysyłane do zgłaszających nieprawidłowości po przeprowadzeniu kontroli doraźnych⁴⁸.

We wszystkich przypadkach reakcja Urzędu była natychmiastowa. Informowano wnoszących uwagi o przyjęciu zgłoszenia, przeprowadzeniu kontroli oraz o dokonanych ustaleniach i zaleceniach pokontrolnych.

Zdaniem NIK ww. powiadomienia o nieprawidłowościach jak również inne nieujęte badaniami należało zarejestrować jako skargi na placówki. ŚUW wykazał, że nie było skarg na placówki w kontrolowanym okresie.

(akta kontroli str. 743-755, 800)

5. Pomimo nakładania kar tylko jedna placówka została później zarejestrowana. W badanym okresie nałożono 6 kar pieniężnych pięciu prowadzącym⁴⁹ za prowadzenie bez zezwolenia placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w łącznej wysokości 110.000 zł. Jeden podmiot prowadzący otrzymał dwie kary (10.000 zł i 40.000 zł) i zaprzestał działalności. W dwóch przypadkach spłacono całą kwotę kary, w jednym przypadku uiszczono część kary i w pozostałych 3 przypadkach nie dokonano żadnej wpłaty. Kwota zaległości wynosi 76.818,40 zł, co stanowi 69,8 % kwoty kar. Niespłacone kary nałożono w latach 2017-2018. Jedna placówka po nałożeniu i zapłaceniu kary została zarejestrowana.

(akta kontroli str. 559-561, 926-929, 942)

6. Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, dla których wydano zezwolenie są wpisane do Rejestru Wojewody⁵⁰. Wg stanu na 16 lipca 2018 r. w Rejestrze Wojewody były

⁴⁶ Placówka w Gulzowie, Placówka w Tychach, Placówka w Węgierskiej Górze, Placówka w Ustroniu i Placówka w Rajczy.

⁴⁷ W latach 2016-2017 Urząd otrzymał 27 sygnałów dotyczących nieprawidłowości działalności placówek, w tym 13 dotyczyło nielegalnie prowadzonej działalności: od osób fizycznych – 9 sygnałów, z Powiatowego Państwowego Inspektoratu Sanitarnego – 4 pisma, w tym dwa dot. placówek działających nielegalnie, ogłoszenie na stronach internetowych – 1 przypadek dot. placówek działających nielegalnie, wpływ do Urzędu anonimów – 5 zgłoszeń, w tym dwa dot. placówek działających nielegalnie, informacje z Urzędu Gminy (jst) – 3 pisma dot. placówek działających nielegalnie, samodzielne działanie Urzędu – 5 przypadków dot. placówek działających nielegalnie. Informacje, interwencje i inne sygnały o nieprawidłowościach w działalności placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku podlegały sprawdzeniu podczas kontroli doraźnych, których przeprowadzono łącznie 41 w latach 2015-2018 (1 półrocze).

⁴⁸ 1) W związku z pismem z dnia 11 sierpnia 2016 r. przeprowadzono w dniach 16-19 sierpnia 2016 r. kontrolę w Placówce w Bytomiu. Zgłaszane w piśmie uwagi dot. w znacznej mierze zakresu kontroli Państwowej Inspekcji Pracy (zachowanie przepisów BHP w pracy pielęgniarek), SANEPID-u (czystości pomieszczeń, odbioru jadalni), Powiatowej Straży Pożarnej (możliwość ewakuacji mieszkańców). Z uwagi na brak wymogów związanych z minimalną liczbą pracowników kontrolujące ograniczyły zbadanie zatrudnienia pod względem organizacji pracy i zapewnienia całodobowej opieki mieszkańcom. Kontrolujące dokonały ustaleń w oparciu o oględziny Placówki, oświadczenia ustne i pisemne zatrudnionego personelu oraz dokumentację zgromadzoną w Placówce w tym protokoły PIP i PIS. W oparciu o materiał dowodowy ustalono, że zarzuty wyrażone w piśmie nie znajdują uzasadnienia.

2) W związku z pismem z dnia 18 czerwca 2016 r. przeprowadzono w dniach 29 września – 7 października 2016 r. w Placówce w Rudach kontrolę doraźną. Kontrolujący nie potwierdzili 6 zarzutów wyrażonych w ww. piśmie z 18 czerwca 2016 r. natomiast potwierdzili informacje dot.: niezamykania pokoju zabiegowego, zabezpieczenia schodów linkami, braku prowadzenia ewidencji przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki oraz adekwatnej do potrzeb mieszkańców opieki lekarskiej, niezgodności w treści zawieranych z mieszkańcami umów, w tym braku deklarowanych w umowach zajęć terapii zajęciowej oraz rehabilitacji. W dniu 19 października 2016 r. wydano zalecenia pokontrolne. Podczas kontroli problemowej, która odbyła się w dniach 19-21 września 2016 r. w DPS w Rudach (znajdującym się w tym samym budynku, co ww. placówka) stwierdzono, że w pokojach należących do DPS zamieszkują mieszkańcy Placówki. Wydano zalecenia pokontrolne, które zostały wykonane.

3) W związku z pismem z 29 maja 2017 r. dotyczącym nieprawidłowości w Placówce w Ogródzieńcu przeprowadzono w dniach 26-27 kwietnia 2017 r. kontrolę. Uzyskano dowody potwierdzające jeden zarzut (zgubienie odzieży i poduszek pensjonariuszki). Prowadzącym Placówkę zarekomendowano sporządzanie spisów odzieży mieszkańców w dniu przyjmowania do Placówki. Jednocześnie stwierdzono brak podstaw do oceny przez kontrolujące jakości usług medycznych świadczonych wobec pensjonariuszki, gdyż zdaniem Dyrektora Wydziału przedmiotowa kwestia wykracza poza uprawnienia Wojewody w zakresie nadzoru nad placówkami zapewniającymi całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, które nie są podmiotami leczniczymi. Warunki i zakres świadczenia usług medycznych dla mieszkańców ww. placówek określa ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2006 r. poz. 1793 ze zm.). W związku z powyższym jakość usług zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych podlega ocenie Narodowego Funduszu Zdrowia. Urząd nie przekazał tej sprawy do NFZ.

4) W związku z pismem z dnia 21 marca 2017 r. przeprowadzono w dniach 5, 7-9, 12-14 czerwca 2017 r. kontrolę w Placówce w Bielsku – Białej. W piśmie z 21 marca zgłoszono następujące nieprawidłowości: brak telefonicznego kontaktu z ośrodkiem, brak uzyskiwania jakichkolwiek informacji na temat zdrowia, samopoczucia, higieny, zaniedbanie osoby starszej w sprawach higieny osobistej (włosy, paznokcie, mycie), podawanie osobie starszej leków otepiających, przy których osoba starsza nie jest w stanie samodzielnie chodzić, brak kontaktu z kierownikiem ośrodka. Kontrola nie potwierdziła zarzutów zawartych w piśmie.

⁴⁹ Badano również szóstego prowadzącego, który nadal prowadzi placówkę bez zezwolenia pomimo nałożenia dwóch kar po 20.000 zł w latach 2012 i 2014. Z pierwszej kary spłacił w ratach 4.891,43 zł, a drugą karę spłacił w całości w postępowaniu egzekucyjnym.

Badano również siódmego prowadzącego, któremu nałożono karę po 30 czerwca 2018 r. w wysokości 20.000 zł i który odwołał się do MRPIPS.

⁵⁰ Na podstawie art. 67 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

zarejestrowane 84 placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Wzór rejestru został wprowadzony Zarządzeniem Nr 99/05 Wojewody Śląskiego z dnia 11 kwietnia 2005 roku w sprawie rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym działających na podstawie przepisów o działalności gospodarczej. Zasadniczo ww. Rejestr Wojewody prowadzony jest na bieżąco a wszystkie zmiany wprowadzane są niezwłocznie, po wydaniu zezwolenia kolejnej placówce lub cofnięciu zezwolenia podmiotowi prowadzącemu placówkę, poza trzema przypadkami stwierdzonymi podczas badania rejestru (brak wpisów i księgi dotyczyły decyzji z 4 kwietnia i 7 września 2017 r.). Księgi rejestrowe zostały uzupełnione podczas trwania kontroli NIK.

(akta kontroli str. 359)

Kontrola prowadzonych rejestrów domów pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku wykazała stosowanie niektórych nietrwałych zapisów w tych rejestrach oraz brak zadania ich prowadzenia w zakresie obowiązków służbowych pracownika Urzędu przed 29 czerwca 2017 r.

Starszy inspektor ds. zadań z zakresu pomocy społecznej, pracownik Oddziału ds. Nadzoru nad Placówkami Pomocy Społecznej Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej prowadzi Rejestry Wojewody Śląskiego m.in. Rejestr domów pomocy społecznej oraz Rejestr placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub w podeszłym wieku prowadzonym w ramach działalności statutowej lub gospodarczej. W zakresie obowiązków służbowych z dnia 29 maja 2008 r. wymieniono m.in.: prowadzenie bieżącego rejestru korespondencji Oddziału, oraz przygotowanie do ogłoszenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym – corocznie, do dnia 30 czerwca – rejestru domów pomocy społecznej oraz rejestru placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, sporządzanie sprawozdań dotyczących ponadgminnych domów pomocy społecznej dla potrzeb Ministerstwa Polityki Społecznej na dzień 30 czerwca i 31 grudnia każdego roku. Natomiast wg dokumentów *opis stanowiska pracy niebędącego wyższym stanowiskiem w służbie cywilnej* z września 2009 r., 13 listopada 2015 r. i z 29 czerwca 2017 r. celem stanowiska było m.in. prowadzenie rejestru domów pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Wg Wojewody Śląskiego zadanie prowadzenia rejestru placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, przez przeoczenie, nie zostało wykreślone z zakresu czynności służbowych Pani (...) z 29 maja 2008 r. Nowy Zakres czynności służbowych dla członków korpusu służby cywilnej dla ww. pracownika został sporządzony 5 października 2018 r. przed zakończeniem czynności kontrolnych NIK.

Przedstawiony do kontroli *Rejestr domów pomocy społecznej Tom II PS/II/9014* zawierał zapisy⁵¹ z lat 2009-2018: Stwierdzono, że:

- część zapisów lub uzupełnień wykonano ołówkiem (dla poz. 160, 161, 163, 164, 167, 168, 1/2013, 2/2013, 1/2014, 3/2014, 5/2014, 2/2015, 1/2017, 3/2017,
- część informacji znajduje się na karteczkach samoprzylepnych np. dla poz. 182, 2/2014, 2/2015.

Księgi rejestrowe *Domów pomocy społecznej* prowadzone były indywidualnie dla poszczególnych domów pomocy społecznej na podstawie zarządzenia nr 247/99 Wojewody Śląskiego z dnia 15 grudnia 1999 r. i zgodnie z załącznikiem do ww. zarządzenia. Każdy dom pomocy społecznej posiada swoją księgę rejestrową.

Rejestr PS-II-9042 Placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej założony 12 kwietnia

⁵¹ Od nr od 159 do 163 w 2009 r., od 164 do 184 w 2010 r., od 185 do 186 w 2011 r., oznaczenie PSII.9420.4. 2012 r. od nr 1 do 2 w 2012 r., (oznaczenie PSII.9420.3) 2013 r. od nr 1 do 4, (PS.9420.2) 2014 r. od nr 1 do 5, (PSII.9420.2.) 2015 r. od nr 1 do nr 2, (PSII.9420.2.) 2017 r. od nr 1 do nr 3, (PSII.9420.2.) 2018 r. od nr 1 do nr 1.

2005 r. zawierał zapisy⁵² dokonane w latach od 2005 r. do 2018 r. Wykaz publikowany w dniu 17 lipca 2018 r. na stronie Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego zawierał 84 placówki oraz 4 skreślone bez numeru porządkowego. Ostatnie zapisy wykazu pokrywały się z ostatnimi zapisami rejestru. Niemniej stwierdzono, że:

- część zapisów (uzupełnień) wykonano ołówkiem: dla poz. 2, 5, 9, 10, 11, 12, 15, 20, 21, 23, 24, 26, 39, 4/2012, 9/2016, 1/2017, 5/2017.
- część informacji dot. placówek znajduje się na samoprzylepnych karteczkach: dla poz. 5, 18, 8/2012, 9/2014, 11/2014, 2/2016, 7/2017.

Księgi rejestrowe Placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym prowadzonych na podstawie przepisów o działalności gospodarczej prowadzone były indywidualnie dla poszczególnych placówek na podstawie zarządzenia nr 99/05 Wojewody Śląskiego z dnia 11 kwietnia 2005 r. i zgodnie z załącznikiem do ww. zarządzenia. Zapisy były czytelne i jednoznaczne. Niemniej stwierdzono, że:

- w Księdze rejestrowej Placówki w Żywcu brak było wpisu dot. decyzji o uchyleniu w dniu 4 kwietnia 2017 r. poprzedniej decyzji z 28 stycznia 2011 r. (nastąpiła zmiana podmiotu prowadzącego),
- w Księdze rejestrowej Placówki w Mikołowie brak było wpisu o wygaśnięciu decyzji dot. zezwolenia na prowadzenie placówki z dnia 12 listopada 2015 r. z dniem 7 września 2017 r. z powodu śmierci prowadzącej i zmiany prowadzącego,
- brak było drugiej aktualnej Księgi rejestrowej dla Placówki w Mikołowie, w związku z wygaśnięciem decyzji z 12 listopada 2015 r. i wydaniem nowej decyzji z dnia 7 września 2017 r. dla nowego prowadzącego.

Braki wpisów o decyzjach zostały uzupełnione dopiero w trakcie kontroli NIK w Urzędzie. Prowadząca Księgi wyjaśniła brak nowej Księgi rejestrowej dla Placówki w Mikołowie od września 2017 r. wyczerpaniem się zapasu druków ww. księgi. Brakującą Księgę sporządzono przed zakończeniem kontroli NIK w Urzędzie.

(akta kontroli str. 157-202, 320-355)

Wojewoda Śląski wyjaśnił, że ww. zapisy dokonane ołówkiem oraz na karteczkach samoprzylepnych nie stanowią zaprzeczenia w stosunku do zapisów w księgach rejestrowych prowadzonych odrębnie dla danego domu oraz że zapisy ołówkowe i na karteczkach dokonane w rejestrze zostaną niezwłocznie trwale poprawione i uzupełnione. Jednocześnie Wojewoda poinformował, że zbiorcze księgi rejestrowe dla placówek i domów są prowadzone pomocniczo w stosunku do odrębnych ksiąg rejestrowych. Brak księgi dla Placówki w Mikołowie spowodowany był przeoczeniem. Księga została uzupełniona po zauważeniu jej braku.

(akta kontroli str. 838-842)

7. Nadzór i kontrola sprawowana przez wojewodę nad funkcjonowaniem placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku nie były przedmiotem audytu wewnętrznego lub kontroli wewnętrznej.

(akta kontroli str. 359-360)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Urząd nie przeprowadzał co najmniej raz na trzy lata kontroli kompleksowych w placówkach. Dotyczyło to 17 placówek w 2015 r., 20 w 2016 r. i 15 w 2017 r. i 30 w I półroczu 2018 r. Dodać należy, że na 83 placówki wyszczególnione w rejestrach w kontrolowanym okresie w 58 nie przeprowadzono żadnej kontroli (69,9%).

2. W rejestrach domów pomocy społecznej i placówek zapewniających całodobową opiekę stwierdzono przypadki nietrwałych zapisów i niewprowadzania w nich zmian na bieżąco.

⁵² Do 30.12.2011 r. 39 zapisów, od 1 stycznia 2012 r. (PSII.9420.1) 10 zapisów, od 1 stycznia 2013 r. (PSII.9420.2) 9 zapisów, od 1 stycznia 2014 r. (PSII.9420.1) 15 zapisów, od 1 stycznia 2015 r. (PSII.9420.1) 8 zapisów, od 1 stycznia 2016 r. (PSII.9420.1.....2016) 11 zapisów, od 1 stycznia 2017 r. (PSII.9420.1.....2017) 9 zapisów, od 1 stycznia 2018 r. (PSII.9420.1.....2018) 6 zapisów do dnia kontroli 18 lipca 2018 r. Razem 107 pozycji.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵³, wnosi o:

1. Dostosowanie liczby inspektorów do spraw nadzoru i kontroli w pomocy społecznej do wymogów określonych art. 127 b ustawy o pomocy społecznej.
2. Przeprowadzanie kontroli kompleksowych w placówkach działających legalnie z częstotliwością wynikającą z § 5 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.
3. Bieżące prowadzenie rejestrów domów pomocy społecznej i placówek zapewniających całodobową opiekę oraz dokonywanie trwałych zapisów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 23 listopada 2018 r.

Kontroler
Jacek Rupert
Główny specjalista k. p.

Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny

p.o. Dyrektor
Jacek Szczerbiński

Podpis

⁵³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.